

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

УДК 94(4+73)“15/20”

<http://doi.org/10.17721/2524-048X.2019.12.92-106>

Артем Кошелєв,
аспірант,

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

БІОГРАФІЧНІ ТРАДИЦІЇ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА США У НОВИЙ ТА НОВІТНІЙ ЧАСИ

Анотація. У статті розглядається процес формування сучасної культури створення біографічних досліджень. Зокрема увага зосереджується на розвитку біографічного жанру у Великій Британії, Франції, Німеччині, Нідерландах і США в умовах різних історичних процесів впродовж нового та новітнього часів. Дослідження присвячене обґрунтуванню взаємозв'язку соціокультурної реальності, яка сформувала певні норми та ціннісні орієнтири у західних суспільствах, із розвитком біографічного жанру. На прикладі окремих країн автор демонструє, що культура створення життєписів має як спільні, так і відмінні корені зародження у різних історичних та соціальних умовах. Біографічні дослідження у цьому контексті виступають індикатором суспільних цінностей та їхніх змін.

У статті простежується зв'язок між ціннісними орієнтаціями різних категорій населення і формуванням їхніх героїв та антигероїв у формі біографій. Велику роль у цьому відігравали журналістські розслідування в різних країнах Європи та США, які здійснювали і продовжують здійснювати вплив на суспільну думку загалом, в тому числі описуючі життєдіяльність різних особистостей. Також припускається існування явища широкої «біографічної

культури», у межах якої розвинулися спеціалізовані, фахові академічні напрямки.

Ключові слова: «біографічний поворот», біографічна традиція, історія суспільства, країни Європи, США.

Сучасні біографічні дослідження, як наголошують фахівці, перебувають у стані трансформації. Відбувається це під впливом різних теоретико-методологічних процесів у гуманітаристиці, а також суспільно-культурних змін, які впливають на неї впродовж останніх 30–40 років. «Біографічний поворот» – термін, який активно починає використовуватися у наукових працях західноєвропейській та американських видань, є результатом змін у комплексі сучасних досліджень життєдіяльності людини. Це поняття прийнято використовувати стосовно процесів, які відбуваються в академічному просторі, пов'язаному із гуманітарними дослідженнями. Переосмислення американськими та європейськими інтелектуалами (насамперед, істориками) способів вивчення життя людини призвело до змін у сприйнятті біографії. Поступово її починають розглядати як важливий напрямок досліджень, здатний здійснити об'єктивний внесок у академічне пізнання минулого.

Впродовж 2000-х–2010-х рр. у сучасній англомовній історіографії з'явилась низка праць, у яких розглядається історія розвитку біографічних досліджень у Європі та США, а також пропонується теоретичне їх обґрунтування. Зокрема, варто виокремити праці Бінн де Хаан [1], Карла Роллісона [10; 11], Кристіана Клейна [7], Крейга Хоуса [5], Найджела Гамільтона [3; 4] Майкла Рустіна [12]. Однак зауважимо, що це далеко не вичерпний список авторів, які присвятили свої дослідження теоретичному аспекту написання біографії. Більш повну картину стану розробки зазначеної проблематики можуть дати комплексні видання, у яких зібрані статті авторів, котрі присвятили свої дослідження різним аспектам розвитку біографічного жанру [13; 14; 15]. Увага в них зосереджена на причинах, які в академічних колах західних університетів призвели до популяризації біографії як методу

пізнання минулого. За спільним визнанням дослідників, злам, після якого біографія із суто художнього жанру перетворилась на академічний, відбувся приблизно у 1970-ті – 1980-ті роки. Цей поворот, який названо «біографічним», став відповіддю на «деперсоніфікацію» історії та засилля структуралістських підходів у її пізнанні. Незважаючи на різні погляди на певні аспекти проблематики, більшість авторів сходяться на думці, що біографія стала дуже важливим елементом академічного пізнання минулого в умовах сучасної інтердисциплінарної гуманітаристики.

Але окрім наукового аспекту розвитку історичної біографістики, ми виокремлюємо ще й її соціокультурний аспект. Вивчення та популяризація життєдіяльності окремої людини, її поведінки та досвіду є соціально-сконструйованим феноменом. З одного боку, суспільні норми та цінності визначають фокус зацікавленості долею іншої особистості. Це можна простежити як у способах зображення біографії, так і у визначенні конкретних аспектів життя людини, які повинні бути змальовані у певній історичній реальності. Герої біографії не є випадковим вибором своїх авторів. Вони з'являються як результат складних культурних процесів у суспільстві і виступають їхнім конструктом. З іншого боку, поява та популяризація біографічних робіт, а, точніше, осіб, життя яких вони висвітлюють, здатна визначати напрямок гуманітарного розвитку суспільства. Зазначимо, що цей аспект проблематики висвітлений менше, ніж вплив біографії на академічне пізнання минулого. З праць, у яких акцентується увага на взаємозв'язку суспільних норм із розвитком біографічного жанру, ми можемо виділити статтю Девіда Константа та Робіна Уолша, присвячену розвитку біографічного жанру в античній культурі. Автори зазначають, що зміна політичної та соціокультурної реальності відображається на створенні біографій окремих особистостей. Прикладом став злам між класичною та елліністичною епохами та криза класичного грецького полісу, що призвело до створення біографічних робіт нового типу [8]. Також варто зосередити увагу на працях Н. Гамільтона [4], Бінн де Хаан та Ганса Рендерса [2; 9], у яких демонструється вплив

біографій на процес формування національного самоусвідомлення, а також взаємозв'язок національних культур із специфікою розвитку цього жанру.

Отже, у цій статті ми розглядаємо біографічний жанр у взаємозв'язку із соціокультурними умовами його розвитку. Гіпотезою дослідження виступає теза про те, що суспільні цінності, традиції та культура визначають умови популяризації тієї або іншої особистості. Одночасно дослідження специфіки біографічних праць і підходів до їх створення дозволяють нам розглянути історію суспільства, формування та зміну його ціннісних орієнтацій крізь призму зображення популярних у ньому особистостей. Такий фокус надає змогу не лише з'ясувати сутність теоретико-методологічних підходів, які застосовувалися у вивченні життя людини, але й виявити суспільні норми та їхню трансформацію впродовж певного періоду часу.

Отримана інформація здатна продемонструвати один з важливих аспектів розвитку соціуму - його цінностей та прагнень, у тому числі й в історичній динаміці. Вона виступає у ролі чутливого індикатора суспільних настроїв. Адже формуючи своїх героїв або антигероїв, носії певної суспільної культури створюють образ, до наслідування якого варто або не варто прагнути. Окрім того, добір об'єктів біографістики, їх вивчення, презентування, можуть чимало сказати про політико-економічний напрямок розвитку суспільства.

Для того, щоб продемонструвати взаємозв'язок суспільних норм із популяризацією певних особистостей через їхні біографії, а також виявити теоретико-методологічні підходи до їхнього написання, варто звернутися до історичних коренів розвитку цього жанру. Важливість ретроспективного погляду визначається двома причинами. По-перше, це допоможе більш комплексно охопити сутність сучасних процесів трансформації біографічного жанру. По-друге, розгляд історії розвитку підходів до створення життєпису повинен підтвердити нашу тезу про взаємозв'язок між суспільними нормами та біографічними працями, які конструюються у межах цих норм. Зміни культури, держав, цінностей, світогляду тощо відображаються на популяризації

особистостей, які у цьому випадку виступають у ролі індикаторів суспільної моралі та аксіологічних пріоритетів.

Головна мета, яку ми ставимо перед собою, полягає у з'ясуванні соціокультурних умов розвитку жанру біографії, а також причин виникнення традиції зацікавленості долею інших людей у західноєвропейській, а згодом американській культурах. Ми свідомо обмежуємо територіальні межі дослідження певними країнами, представники яких, на наш погляд, здійснили найбільший внесок у висвітлення зазначеної проблематики. Зокрема наша увага зосереджується на розвитку біографічних традицій у Великій Британії, Німеччині, Франції, Нідерландах та США.

Наше завдання полягає у тому, щоб простежити існування взаємозв'язку між різними стадіями трансформації біографічного жанру, а також виокремити та проаналізувати ті унікальні соціокультурні умови, які впливали на ці трансформації.

Становлення біографії як частини культурного життя західних суспільств варто розглядати крізь призму двох традицій, які сформувалися протягом XVI–XX ст. Перша розвинулась у річищі так званої пам'ятної або ювілейної біографії (*commemorative biography*). Певним чином її можна охарактеризувати як продукт своєї епохи, породжений бажанням людини задовольнити свій природній пам'ятний інстинкт (*commemorative instinct*) [9, с. 24]. Ця традиція має довгу історію формування і розвитку власних принципів. Простежити її можна ще з античних часів. Одночасно у різних країнах Європи ювілейні біографії були покликані закріпити образ видатної особистості в очах широкого загалу. Очевидно, що вибір героїв не був випадковим. У XVI–XVII ст. ними ставали політики, королі та члени монарших родин, також християнські святі та інші духовні особи. Відбувалося це завдяки загальним змінам в умовах епохи Відродження, в тому числі й під впливом перекладів та популяризації у західноєвропейському інтелектуальному середовищі «Порівняльних життєписів» Плутарха. Життєписи світських осіб характеризувалася сумішшю історичних і символічних елементів. Вони концентрувалися на загальному

розумінні про людські чесноти, були анекдотичними за змістом. Велика увага приділялася зовнішньому вигляду героя, аж до найменших деталей, але ігнорувалися факти та історичний контекст його існування. Згодом автори почали більше концентруватися на описі характеру головного суб'єкта, деталях його особистого життя. Тут також ми можемо простежити традиції життєписів, сформованих ще в епоху Еллінізму. У цілому варто зауважити, що в період, про який ідеться, термін «біографія» ще не був загальноживаним. Частіше використовувалися грецький “*bios*” та латинський “*vitae*” і вплив античності з огляду на це був безперечний. [2, с. 12–13].

Однак подібні праці були дуже далекі від прийнятих академічних стандартів пізнання. Г. Рендерс зазначає, що у цих біографіях герой сприймається як унікальна особистість, яка змальовується поза оточуючим її контекстом існування. Літературне оформлення тексту відіграло більшу роль, ніж критичне його осмислення [9, с. 24–26]. Але оскільки розвиток біографічних досліджень у Новий час в Європі відбувався паралельно із формуванням історії як наукової дисципліни, це визначило статус біографії на довгі десятиліття вперед. Методи, які застосовувалися у дослідженні життя людини не вважалися такими, що несуть у собі елемент об'єктивності. Тезу про те, що історія інтерпретувала минуле за допомогою раціонально-емпіричної методології, а біографія радше несла у собі елемент суб'єктивності, моральності та літературності, важко заперечити. Необхідність співвідносити глобальні історичні процеси із персональним повсякденним досвідом людини почала усвідомлюватися академічними колами західноєвропейський та американських інтелектуалів лише з останньої чверті ХХ століття [2, с. 15]. Тим не менш, ми сприймаємо біографію не лише, як жанр літератури або метод академічного пізнання минулого, але й як унікальний феномен частини культури сучасних суспільств. При цьому національні соціо-культурні та політичні реальності формували свою біографічну традицію по-різному. Розглянемо це на прикладі англійського, французького, нідерландського, німецького та американського культурних просторів.

Пол Мюррей Кендал у статті в Енциклопедії Британіка, зазначає, що на сьогодні як історія, так і біографія є спорідненими з погляду способу пізнання. Обидві вони націлені на минуле і зобов'язують працювати з джерелами. Автор стверджує, що біографію можна розглядати як ремесло, а не як мистецтво. Адже техніки дослідження і загальні правила перевірки доказів, які ми знаходимо у джерелах, можуть бути освоєні ким завгодно. Отже, це позбавляє елементу виняткової суб'єктивності, яку пов'язують із мистецтвом [6]. У зв'язку із цим постає логічне питання щодо того, яким чином сучасна академічна спільнота еволюціонувала від сприйняття біографії із суто суб'єктивного літературного жанру до об'єктивного академічного. Відповідь на це варто шукати у витоках так званої критичної або інтерпретаційної біографії.

Критична біографія формувалась паралельно із ювілейною, але на абсолютно інших засадах. Для праць цього типу важливу роль відігравали джерела, які допомагали висвітлювати, насамперед, приватні аспекти життя людини, а не лише її публічний образ. Н. Гамільтон батьком сучасної європейської біографії називає англійця Самюеля Джонсона. Саме він, за твердженням дослідника, першим у Європі Нового часу почав застосовувати джерела приватного походження для змалювання характеру особи, її мотивів та внутрішніх переймань [4, с. 13–15]. Акцент на необхідності застосовувати джерела різного характеру у дослідженні життєдіяльності особистості наближало біографів до роботи істориків, а не письменників. Герой біографії вписувався у широкий контекст свого оточення і його унікальність, таким чином, розмивалася об'єктивною дійсністю. Людина, з погляду критичної біографії, почала сприйматися як елемент своєї епохи [9, с. 26]. На цих принципах пізнання життєдіяльності людини ґрунтується майбутнє становлення біографічних студій у мережі академічних кіл Європи та США кін. ХХ–поч. ХХІ ст. Спільним джерелом цих змін, на думку дослідників, була журналістика. Критична біографія еволюціонувала у межах періодичної преси низки європейських видань як реакція на поточні події. Це, окрім іншого, чинило вплив на публічну думку широкого загалу. В Англії, Франції та

Нідерландах протягом XVIII–XIX ст. виходила незліченна кількість біографічних журналів [9, с. 26]. Ми вже згадували про С. Джонсона, який протягом 1750–1752 рр. був видавцем журналу “Rambler”. У цьому журналі автор обґрунтовував необхідність застосовувати різні джерела особистого походження, а не лише публічну інформацію. Грунтуючись на цих принципах він, наприклад, створив біографію молодого англійського актора і поета Річарда Севеджа, написаної одразу після його смерті. У результаті постала унікальна робота, яка висвітлювала незвичні на той час деталі особистого життя людини, демонструючи моральне падіння поета. Натомість безпосередньо поезії була приділена мінімальна увага. Вже сучасники С. Джонсона наголошували на застосуванні ним журналістських методів для повноцінно змалювання життя людини. С. Джонсон надихнув розвиток багатьох біографічних видань, які з’являтимуться у Європі протягом наступних десятиліть [9, с. 26].

Культура створення біографічних творів також розцвітала у Франції. Журналіст XIX століття Жюль Барбе д’Оревільї публікував статті про життя окремих людей під назвами «Les Vlogueurs en literature» або «Les Chroniqueurs», які спочатку видавалися у періодичних виданнях, а згодом і у вигляді книги. На його думку, журналістика і біографія були схожі одна на одну. У Нідерландах біографічні журнали з’являються у XIX столітті. Питання повсякденного життя диктували вибір героїв, які в них зустрічалися. Наприклад, журнал «Mannen van Veteekenis in onze dagen» («Видатні люди нашого часу») у 1870 році присвятив свій перший номер німецькому канцлеру Отто фон Бісмарку. Як пояснювали редактори, вибір був пов’язаний не з тим, що Отто фон Бісмарк був такою видатною постаттю, а тому, що голландські читачі мало знали про особу, ім’я якої часто фігурувало у пресі в контексті французько-пруської війни. Такі біографічні журнали відігравали важливу роль у формуванні публічної думки щодо діяльності їхніх сучасників [9, с. 26].

Варто звернути увагу на думку про те, що журналісти шляхом створення подібних біографій, певним чином перевіряли ті концепти високої культури,

носіями якої були герої цих розвідок. Формат газети або журналу надавав можливість зазирнути всередину поточних подій, ознайомивши читача із інтимними сферами життя ключових гравців їхньої епохи. Відомі імена можна було судити за критеріями ідеалів суспільства, в якому вони проживали. І для цього використовувалися усі методи, включно із розкриттям інтимних подробиць. Журналістика була покликана задовольнити вульгарні потреби широкого загалу. Іншими словами, журналістика не слугувала високій меті. Такий розвиток подій призвів до неприйняття її з боку освічених верств населення, тих, хто сприймав газети лише як засіб, завдяки якому суспільство могло висловлювати свої погляди з приводу життя буржуазії та еліт. Ці люди вважали, що освічена особистість стоїть вище загальних вподобань їхнього часу і тому у житті інтелектуала не повинно бути місця подібним речам. Відповідно до кінця XIX, а можливо і до середини XX століть біографи, які хотіли уникнути журналістського навантаження у своїх працях, створювали пам'ятні біографії і позиціонували себе як агіографи благородних людей [9, с. 28]. Не виключне, що це також було однією з причин, чому впродовж довгого періоду часу біографія не сприймалася інтелектуальними колами як щось цінне з погляду академічного пізнання. Виник цікавий парадокс. Використовуючи методи історичної дисципліни і спираючись на аналіз джерел різного походження, інтерпретаційна біографія довгий час залишалася засобом задоволення інтимних бажань широких верств населення, через що не сприймалася інтелектуалами до другої половини XX століття.

Окрім вищезазначених обставин, існували й інші причини, які перешкоджали університетській перспективі біографічних досліджень. У Франції, Німеччині та Нідерландах до 1960-х і 1970-х років академічний інтерес до біографії був низьким через популярність структурних і кількісних підходів у гуманітарних науках. У Німеччині відмова від біографії академічною історіографією була спричинена дискусією 1920-х років, яка стала вагомою передумовою низької оцінки жанру німецькими істориками впродовж наступних десятиліть. У Франції біографії також не надавали значної уваги

протягом довгого часу. Однією з причин цього була популярність розробленої істориками школи Анналів методології, яка відкинула її як історіографічний метод. Але все ж у 1970-х і 1980-х роках французькі історики переосмислили значення життєписів у зв'язку із виникненням інтелектуальної історії та « нової » культурної історії [2, с. 21–22].

Окремо необхідно зупинитися на розвитку біографічної традиції в США. Біографія у цій країні також виходить з традиції газетних репортажів і журналістських розслідувань [2, с. 22]. Але окрім цього, біографії належать до особливої ділянки масової культури, яка розвивається не лише у друкованих публікаціях, але й у кінематографі. Дослідники, звертаючись до життєдіяльності таких людей як Дональд Трамп, Леді Ді або Жаклін Кеннеді, які є безумовно популярними особистостями в американському суспільстві, керуються високими журналістськими академічними стандартами. Це сформувало особливу біографічну культуру, яка на сьогоднішній день підтримується не лише популярними виданнями або Голлівудом, але й академічними колами США.

Підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що розвиток біографічної традиції в західноєвропейському та американському культурному просторі є не лише питанням літературної або наукової площини, але й суспільної. Простежується зв'язок між ціннісними орієнтаціями різних категорій населення та формуванням їхніх героїв та антигероїв у формі біографій. Велику роль у цьому відігравали журналістські розслідування, які здійснювали і продовжують здійснювати вплив на суспільну думку загалом, в тому числі описуючі життєдіяльність різних особистостей. Ми можемо припустити існування широкої «біографічної» культури в різних країнах, у межах якої розвивалися спеціалізовані, фахові академічні напрямки. Вони існують паралельно із масовими публіцистичними та медійними практиками. Подальші розвідки у цій площині потребують поглибленого аналізу специфіки біографічних досліджень у різних країнах світу. Це дозволить краще зрозуміти вплив цього фактора соціо-культурної реальності на розвиток сучасних суспільств.

Список використаних джерел та літератури:

1. Haan B. Personalized history: on biofiction, source criticism and the critical value of biography / Binne de Haan. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – P. 53–68.
2. Haan B. Renders H. *Towards Traditions and Nations.* / Binne de Haan, Hans Renders. *Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing.* Edited by Hans Renders and Binne de Haan. – Brill: Leiden and Boston, 2014. – P. 11–23.
3. Hamilton N. *Biography as corrective* / Nigel Hamilton. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – P. 15–31.
4. Hamilton N. *Biography: A Brief History* / Nigel Hamilton. – Harvard University Press: Cambridge, MA/London, 2009. – 360 p.
5. Howes C. *What are we turning from. Research and ideology in biography and life writing.* / Craig Howes. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – P. 165–176.
6. Kendall P. M. *Biography. Narrative genre.* [Електронний ресурс] / Paul Murray Kendall // *Encyclopedia Britannica.* Режим доступу – <https://www.britannica.com/art/biography-narrative-genre>. Дата звернення – 07.02.2019.
7. Klein C. *Biography as a concept of thought: On the premises of biographical research and narrative.* / Christian Klein. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – P. 79–89.
8. Konstan D. *Civic and subversive biography in antiquity* / David Konstan, Robin Walsh. *Writing biography in Greece and Rome. Narrative Technique and Fictionalization.* Edited by K. de Temmerman and Kr. Demoen. – Cambridge University Press, 2016. – P. 26–43.

9. Renders H. *Roots of Biography. From Journalism to Pulp to Scholarly Based Non-Fiction* / Hans Renders. Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing. Edited by Hans Renders and Binne de Haan. – Brill: Leiden and Boston, 2014. – P. 24–42.

10. Rollyson C. *Biography. An annotated Bibliography* / Carl Rollyson. Open Road Distribution, 2016. – 232 p.

11. Rollyson C. *Liberation from low dark space. Biography beside and beyond the academy.* / Carl Rollyson. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – P. 176–186.

12. Rustin M. *Reflection on the biographical turn in social science* / Michael Rustin. *The turn to biographical methods in Social Science. Comparative issues and examples.* Edited by Prue Chamberlayne, Joanna Bornat, and Tom Wengraf. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2000. – P. 33–52.

13. *The biographical turn. Lives in history.* Edited by Hans Renders, Binne de Haan and Jose Harmsma. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2017. – 238 p.

14. *The turn to biographical methods in Social Science. Comparative issues and examples.* Edited by Prue Chamberlayne, Joanna Bornat, and Tom Wengraf. – Routledge Taylor & Francis Group: London and New York, 2000. – 346 p.

15. *Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing.* Edited by Hans Renders and Binne de Haan. – Brill: Leiden and Boston, 2014. – 273 p.

References:

1. Haan, B. (2017). *Personalized history: on biofiction, source criticism and the critical value of biography.* In Hans Renders, Binne de Haan & Jose Harmsma (Eds.), *The biographical turn. Lives in history* (pp. 53–68). London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.

2. Haan, B., Renders, H. (2014). Towards Traditions and Nations. In Hans Renders & Binne de Haan (Eds.), *Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing* (pp.11–23). Leiden & Boston: Brill.
3. Hamilton, N. (2017). Biography as corrective. In Hans Renders, Binne de Haan & Jose Harmsma (Eds.), *The biographical turn. Lives in history* (pp. 15–31). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
4. Hamilton N. (2009). *Biography: A Brief History*. Cambridge & MA/London: Harvard University Press.
5. Howes, C. (2017). What are we turning from. Research and ideology in biography and life writing. In Hans Renders, Binne de Haan & Jose Harmsma (Eds.), *The biographical turn. Lives in history* (pp. 165–176). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
6. Kendall P. (1999, July). Biography. Narrative genre. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from <https://www.britannica.com/art/biography-narrative-genre>.
7. Klein, C. (2017). Biography as a concept of thought: On the premises of biographical research and narrative. In Hans Renders, Binne de Haan & Jose Harmsma (Eds.), *The biographical turn. Lives in history* (pp. 79–89). London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.
8. Konstan, D., Walsh, R. (2016). Civic and subversive biography in antiquity. In K. de Temmerman and Kr. Demoen (Eds.), *Writing biography in Greece and Rome. Narrative Technique and Fictionalization* (pp. 26 –43). Cambridge University Press.
9. Renders, H. (2014). Roots of Biography. From Journalism to Pulp to Scholarly Based Non-Fiction. In Hans Renders & Binne de Haan (Eds.), *Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing* (pp.24–42). Leiden & Boston: Brill.
10. Rollyson, C. (2016). *Biography. An annotated Bibliography*. Lincoln, NE: Open Road Distribution

11. Rollyson, C. (2017). Liberation from low dark space. Biography beside and beyond the academy In Hans Renders, Binne de Haan & Jose Harmsma (Eds.), *The biographical turn. Lives in history* (pp. 176–186). London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.

12. Rustin, M. (2000). Reflection on the biographical turn in social science. In Prue Chamberlayne, Joanna Bornat, & Tom Wengraf (Eds.). *The turn to biographical methods in Social Science. Comparative issues and examples* (pp.33–52). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.

13. Renders H., Haan B., & Harmsma J. (Eds.). (2017). *The biographical turn. Lives in history*. London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.

14. Chamberlayne P., Bornat J., & Wengraf T. (Eds.). (2000). *The turn to biographical methods in Social Science. Comparative issues and examples*. London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.

15. Renders H., Haan B. (Eds.). (2014). *Theoretical discussion on biography. Approaches from History, Microhistory and Life Writing*. Leiden & Boston: Brill.

Artem Kosheliev,

PhD Student,

Taras Shevchenko National University of Kyiv

BIOGRAPHICAL TRADITIONS IN EUROPEAN COUNTRIES AND THE USA DURING THE MODERN AND CONTEMPORARY TIMES

Abstract. *The article investigates the process of formation of modern direction in historical researches – biographical studies. In particular, attention is focused on the development of a biographical genre in the United Kingdom, France, Germany, the Netherlands and the United States. The biographical genre is being considered in the context of various historical processes during the modern and contemporary times. The research is dedicated to the substantiation of the interconnection between*

socio-cultural reality, which formed certain norms and value orientations in Western societies. On the example of listed countries, the author demonstrates that the culture of creating biographies has both common and distinct roots of origin in different historical and social conditions. Biographical research in this context serves as an indicator of social values and their changes. In order to demonstrate the interrelation of social norms with the promotion of certain personalities through their biographies author turn to the historical roots of the development of this genre. Also it allows revealing the theoretical and methodological approaches to writing biographies.

The article traces the connection between the value orientations of different categories of the population and the formation of their heroes and antiheroes. In this direction journalistic investigations played an important role in various countries of Europe and the United States. These investigations have been and continue to influence the public opinion, describing the lifestyle of different individuals in the past and present. In the article also assumes the existence of a phenomenon of a broad "biographical culture" within which developed specialized academic fields of research.

Key words: *"biographical turn", biographical tradition, history of the society, European countries, the USA.*

Надійшла до редколегії 27.02.2019.